

Finansdepartementet

Yttrande över Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om EU:s arbetsmarknadsstatistik om företag och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 530/1999 och Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 450/2003 och (EG) nr 453/2008**1 Sammanfattning**

Europeiska kommissionen presenterade den 28 juli 2023 ett förslag till förordning om EU:s arbetsmarknadsstatistik om företag. Förslaget innebär en ny reglering av EU:s arbetsmarknadsstatistik och ett upphävande av befintliga rättsakter på området.

I korthet innebär förslaget en ökad omfattning, ytterligare variabler och kortare leveranstid av den obligatoriska rapporteringen för medlemsstaterna.

Medlingsinstitutet är generellt positivt och kan stödja förslaget, givet att vissa delar av förslaget som kan generera oförutsedda budgetkonsekvenser och ökad uppgiftslämnarbörda begränsas.

2 Särskilda synpunkter**2.1 Kommissionens befogenhet att anta delegerade akter bör begränsas.**

I artikel 4.3 föreslås att – ”Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 13 för att ändra förteckningen över de specifika ämnen, periodicitet, referensperioder och tidsfrister för överföring som anges i bilagan”. Denna befogenhet kan leda till stora kostnadsökningar. Medlingsinstitutet anser att någon form av begränsning i Kommissionens befogenhet bör införas. Vilka delar som bör fastställas i den grundläggande rättsakten och vilka som skulle kunna delegeras till kommissionen måste diskuteras.

2.2 Krav på särskilda uppgifter bör strykas

I artikel 7-”Krav på särskilda uppgifter” föreslås att : ”Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter som kompletterar denna förordning i

enlighet med artikel 13 genom att specificera den information som medlemsstaterna ska tillhandahålla vid särskilda tillfällen, i fall då insamling av ytterligare uppgifter inom ramen för denna förordning anses vara nödvändig för att tillgodose ytterligare statistiska uppgiftsbehov.” Denna befogenhet kan leda till stora kostnadsökningar och Medlingsinstitutet anser att denna artikel bör strykas i sin helhet.

2.3 Oklarhet mellan EU-direktivet 2023/970 och förslaget till EU:s arbetsmarknadsstatistik om företag

Medlingsinstitutet har identifierat en oklarhet mellan EU-direktivet om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete genom insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer (EU 2023/970) och förslaget till förordning om EU:s arbetsmarknadsstatistik om företag.

I direktivet (EU 2023/970) kapitel 4, artikel 31 framgår att: ” Medlemsstaterna ska varje år förse kommissionen (Eurostat) med aktuella nationella data för beräkning av löneskillnaderna mellan könen i ojusterad form. Statistiken ska vara uppdelad efter kön, ekonomisk sektor, arbetstid (heltid/deltid), ägarförhållanden (privat/offentligt ägande) och ålder och vara beräknad på årsbasis.”

Samtidigt föreslås att den nya statistikförordningen (Artikel 4.1ii) skall omfatta beräkningar av löneskillnaden mellan kvinnor och män. EU-direktivet 2023/970 kan därmed komma att påverka utformningen och definitionen av begreppet löneskillnad mellan kvinnor och män i den nya statistikförordningen.

Här behövs ett förtydligande av det statistiska lönebegrepp som skall användas vid den årliga beräkningen av löneskillnaden mellan kvinnor och män. Ett förändrat lönebegrepp jämfört med nuvarande utformning kan alltså leda till kostnadsökningar och ökad uppgiftslämnarbörda för företag.

2.4 Hänvisningar till EU-direktivet 2022/2041 i förslaget till EU:s arbetsmarknadsstatistik om företag bör strykas

Medlingsinstitutet anser att hänvisningarna till Direktiv 2022/2041 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen (det så kallade Minimilönedirektivet) bör strykas genomgående. Att hänvisa till Minimilönedirektivet som ett skäl att utöka insamlingskraven i arbetsmarknadsstatistiken på det sätt som görs i förslaget blir missvisande. Rapporteringskraven i Minimilönedirektivet utgår från att medlemsländerna själva väljer vilka datakällor de vill använda, se särskilt skäl 33. Stora delar av direktivets rapporteringskrav bygger dessutom på att rapportering av data endast ska ske för det fall att uppgifterna redan finns tillgängliga. Där så inte är

fallet är medlemsländerna fria att göra uppskattningar eller i vissa fall inte rapportera alls (gällande de nedbrytningar på undergrupper som efterfrågas i artikel 10).

Ett exempel där hänvisningen till Minimilönedirektivet behöver strykas eller åtminstone skrivas om är andra stycket i förslagsdokumentet där formuleringen "or to assess the adequacy of minimum wages" bör utgå alternativt att tillägget "in the event that a Member State chooses to use this source of information" eller liknande görs. På s. 10 är det inte korrekt att hänvisa till Minimilönedirektivet på det sätt som görs. Av skäl 33 i Minimilönedirektivet framgår nämligen att om "accurate data"/"tillförlitliga uppgifter" inte finns tillgängliga kan medlemsstaterna använda uppskattningar. Minimilönedirektivet medför därför inga krav på statistikutveckling på det sätt som beskrivs.

Hänvisningar till Minimilönedirektivet återkommer även i underlag hos arbetsgruppen för för arbetsmarknasstatistik (LAMAS) hos Eurostat. Ett exempel är införandet av ny näringsgrensindelning i statistiken (NACE 2.1). Det finns ingen direkt koppling mellan NACE-klassificeringen och Minimilönedirektivet. Enligt artikel 10 ska uppgifter redovisas per sektor, i den mån sådana finns tillgängliga. En möjlig tolkning av ordet sektor är att det avser näringsgren, men medlemsländer kan även komma att göra andra tolkningar av vad som avses med sektor. Det är märkligt att kommissionen här föreslår att medlemsländernas tolkning ska föregås inom ramen för en annan process.

Det bör förtydligas så att det framgår både att det är upp till varje medlemsland att utforma redovisningen på det sätt de anser är bäst och att direktivet inte ställer några krav på ny eller utökad uppgiftsinsamling inom ramen för den samordnade EU-statistiken.

Det samband som möjligen finns mellan förslagen i remissen och Minimilönedirektivet är att en utökad insamling av uppgifter potentiellt kan vara till nytta för medlemsländer som väljer att inkludera dem i sin rapportering. Det ger naturligtvis också större möjligheter att skapa jämförbarhet mellan länder om medlemsländerna väljer att använda internationellt samordnad statistik i sin rapportering. Detta är dock inget som följer av direktivet annat än som tips eller en mjuk rekommendation, se andra meningen i skäl 33 där "kan" är ett nyckelord.

Första stycket i skäl 33:

Tillförlitlig övervakning och uppgiftsinsamling är av väsentlig betydelse för ett effektivt minimilöneskydd. Vid uppgiftsinsamling kan medlemsstaterna förlita sig på tillräckligt representativa urvalsundersökningar, nationella databaser, harmoniserade uppgifter från Eurostat och andra offentligt tillgängliga källor såsom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling. När tillförlitliga uppgifter i undantagsfall inte finns tillgängliga, kan medlemsstaterna använda sig av uppskattningar. Arbetsgivare, särskilt mikroföretag samt andra små och medelstora företag, bör inte belastas med en onödigt stor administrativ börda vid tillämpningen av kraven på uppgiftsinsamling. Kommissionen bör vartannat år rapportera till Europaparlamentet och rådet om sin analys av nivåerna och utvecklingen i fråga om de lagstadgade minimilönernas tillräcklighet och täckning samt kollektivavtalstäckning på grundval av uppgifter och information från medlemsstaterna.

3 Övriga synpunkter

3.1 Titel och översättning

Titeln "EU:s arbetsmarknadsstatistik om företag" är missvisande då även insamling från offentlig sektor ingår. En mer korrekt benämning vore exempelvis "EU:s arbetsmarknadsstatistik från arbetsgivare".

Den svenska översättningen av förslag till förordning om EU:s arbetsmarknadsstatistik om företag är bristfällig och missvisande. Exempelvis används benämningen "löneklyftan mellan könen" istället för den mer vedertagna benämningen "löneskillnader mellan kvinnor och män". Begreppen lön respektive inkomst är sammanblandade. Den slutgiltiga texten behöver översättas på ett bättre sätt.

3.2 Uppgiftsinsamlingsperiod bör strykas

I artikel 2 "Definitioner" föreslås under punkt (23) att den tidsperiod under vilken uppgifterna samlas in definieras i förordningen. Detta har inte tidigare reglerats och bör strykas då respektive land själva väljer lämplig tidpunkt för insamling.

3.3 Säkerhetskänslig verksamhet bör undantas ur den statistiska populationen

Artikel 6.2 (a) resp 6.3 (a) bör kompletteras med skrivning att verksamhet som bedöms som säkerhetskänslig bör undantas ur den statistiska populationen. Exempelvis undanta individinformation från försvarsmakten och polismyndigheterna. Detta för att förhindra eventuell förmågebedömning utifrån individdata.

3.4 Krav på särskilda uppgifter bör strykas

Artikel 7 bör strykas. Se förklaring under rubriken särskilda synpunkter.

3.5 Artikel 12 undantag

Medlingsinstitutet anser att tidsfristen för undantag bör utökas.

I detta ärende har generaldirektören Irene Wennemo beslutat. Statistikansvarig John Ekberg har varit föredragande.

Irene Wennemo

John Ekberg